

Justitsministeriet

Politi- og Strafferetsafdelingen

Strafferetskontoret@jm.dk

København 17. december 2012

Vedrørende høring over Straffelovrådets betænkning nr. 1534 om seksualforbrydelser

Foreningen Joan-Søstrene har ved en fejl ikke modtaget ovennævnte betænkning til høring samtidigt med de øvrige høringsparter, men fremkommer efter aftale med Straffelovrådets sekretær med nedenstående høringssvar.

Som følge af den meget korte høringsfrist, som altså har været endnu kortere for Joan-Søstrene, har vi beklageligvis været nødsaget til at fokusere høringssvaret på nogle enkelte spørgsmål fra betænkningen. Joan-Søstrene, der har over 35 års erfaring med rådgivning af kvinder udsat for sexualiseret vold, dvs. incest, voldtægt, vold i parforhold og sexchikane, har dog med stor interesse læst betænkningen, som i sin hele berører foreningens arbejdsområder.

Joan-Søstrene anerkender Straffelovrådets grundige gennemgang af gældende ret, juridisk litteratur og argumenter for og imod de omhandlede spørgsmål – men er ikke enig i alle Rådets konklusioner.

Ad uagtsom voldtægt

Kriminalisering af uagtsom voldtægt har i foreningen Joan-Søstrenes historie altid været en mærkesag. Vi håber derfor, at der på trods af Straffelovrådets indstilling alligevel – som i Norge – vil ske en kriminalisering af dette retsområde.

De norske erfaringer viser med al tydelighed, at indførelse af uagtsom voldtægt i Norge har haft den følge, at flere kvinder har anmeldt voldtægt. Det er Joan-Søstrenes erfaring fra rådgivningen, at de lave anmeldelsestal i Danmark ikke giver et retvisende billede af antallet af voldtægter. Det lave anmeldelsestal dækker blandt andet over det forhold, at størstedelen af de kvinder, som er blevet voldtaget, ikke tør at anmelde overgrebet. Dette skyldes både den skyld og skam, som er forbundet med et seksuelt overgreb, men endnu vigtigere skyldes det en viden om, at der kræves stærke beviser for, at gerningsmanden kan dømmes eller, at der kan rejses tiltale i sagen. Mange frygter derfor også, at deres anmeldelse ikke vil blive taget alvorligt, særligt hvor der ikke er sket større fysiske skader, hvilket ofte er tilfældet i forbindelse med uagtsom voldtægt.

Det virker derfor noget besynderligt, når Rådet i sammenfatningen betragter behovet for kriminalisering af uagtsom voldtægt ud fra en teoretisk synsvinkel og konkluderer, at behovet skulle være af meget begrænset omfang.

I betænkningen bliver det anført, at norsk statistisk materiale viser, at der ikke er sket en stigning af andelen af domfældelser set i forholdet af antallet af anmeldelser efter lovændringen. Tværtimod viser statistikken, at der i perioden efter lovændringen kan ses en svag nedgang i denne andel. Joan-Søstrene er ikke i tvivl om, at den begrænsede anvendelse i højere grad minder om de danske erfaringer med en vis træghed i anvendelse af ny lovgivning. Dette har for eksempel været tilfældet i forbindelse med indførelse af bortvisningsloven, som stort set ikke blev benyttet af politiet i de første tre år. Desuden viser sådant statistik materiale, at der intet belæg er for at konkludere, at det har været et retssikkerhedsmæssigt problem i Norge ved at indføre kriminalisering af uagtsom voldtægt.

Som det fremgår af den citerede artikel i tidsskriftet *Lov & Ret* fra december 2003 "*Uagtsom voldtægt – den straffrie forbrydelse*" er det Joan-Søstrenes erfaring, at gerningsmanden i en uagtsom voldtægt sjældent er i tvivl om, at han har begået et overgreb. Ofret er typisk udsat for trusler efter voldtægten og frygter ofte social udstødelse i de tilfælde, hvor gerningsmanden er fra samme sociale miljø. Som det også fremgår af artiklen har det været et vægtigt argument fra anklagemyndigheden imod indførelse af en uagtsomhedsbestemmelse, at nogle voldtægtssager, som i dag pådømmes efter bestemmelsen fortsat i straffelovens § 216, vil blive pådømt efter en

uagtsomhedsbestemmelse med deraf følgende lavere straf. Dette er nu også blevet et af Straffelovrådets vægtige argumenter mod indførelse af en uagtsomhedsbestemmelse. Selvom Joan-Søstrene naturligvis ville finde en "glidebane-effekt" i strafudmålingen i voldtægtssager beklagelig, så er det fortsat Joan-Søstrenes erfaring, at ofrenes retsfølelse krænkes mindre ved, at gerningsmanden bliver dømt efter en "lavere bestemmelse" end, at der slet ikke rejses tiltale.

Ad udnyttelse af forurettedes tilstand

Joan-Søstrene kan erklære sig enige med de syv medlemmer, som foreslå at udvide den gældende kriminalisering af udnyttelse af forurettedes tilstand til også at omfatte overgreb indenfor ægteskab. Joan-Søstrene er også enig i, at straffniveauet ikke i tilstrækkelig grad afspejler alvoren af overgrebet, som ofte har alvorlige psykologiske følger for forurettede, og bakker derfor op om længere strafudmåling på området.

Ad afkriminalisering af seksuelle forhold mellem søskende

Det har været med en del bekymring, at Joan-Søstrene har fulgt debatten om ophævelse af kriminaliseringen af seksuelle forhold mellem søskende. Det er Joan-Søstrenes klare erfaring fra rådgivning af kvinder, der har været – eller er – udsat for seksuelle overgreb fra en søskende, at sådanne forhold ikke opstår i voksenlivet, men det som regel er påbegyndt længe før og blot som følge af den typisk dys fungerende familiestruktur og manglende evne til at sætte grænser, er fortsat ind i voksenalderen. Seksuelle forhold mellem søskende er således ikke udtryk for voksne, sunde valg, men for en fortsat forbrydelse, hvor den "stærke" søskende – typisk en ældre broder – har bevaret sin magt over for den "svage" søskende – typisk den yngre søster.

Joan-Søstrene er derfor meget tilfredse med, at Straffelovrådet ikke har fremsat forslag om ændring af gældende ret på dette retsområde.

Ad udvidelse af voldtægtsbestemmelsen til at omfatte børn under 12 år

Joan-Søstrene er enige i Straffelovrådets betragtninger på dette område herunder særligt de beskyttelseshensyn, der er til børn, og støtter indstillingen om at kriminalisere samleje med børn under 12 år som voldtægt.

Afsluttende bemærkninger

I forbindelse med Strafferetsplejeudvalgets høring over betænkning nr. 1526/2011 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning bemærkede Joan-Søstrene udvalgets medlemmers indlevelse i de forurettedes vanskelige situation. Udvalget havde til grund for betænkningen holdt forudgående møder med organisationer og institutioner, der har daglig kontakt med ofrene. Det aktuelle Straffelovråd består af otte utvivlsomt højt kvalificerede jurister, men selvom en del af arbejdet med betænkning nr. 1534 måske i højere grad har forudsat juridiske kompetencer end konkret viden om seksuelle overgreb ud fra de forurettedes synsvinkel eller har stillet krav til rådsmedlemmernes indlevelse i de forurettedes situation, så synes der at mangle forståelse for den forurettedes virkelighed. Det havde været ønskeligt om Straffelovrådet havde søgt mere virkelighedsnær viden eksempelvis i samarbejde med de organisationer, der arbejder med og har erfaring på området.

Såfremt der måtte ønskes en uddybning af ovenstående, står Joan-Søstrene naturligvis til rådighed. Foreningens kontaktoplysninger kan findes på følgende hjemmeside: <http://www.joan-soestrene.dk/>.

Med venlig hilsen

Joan-Søstrene